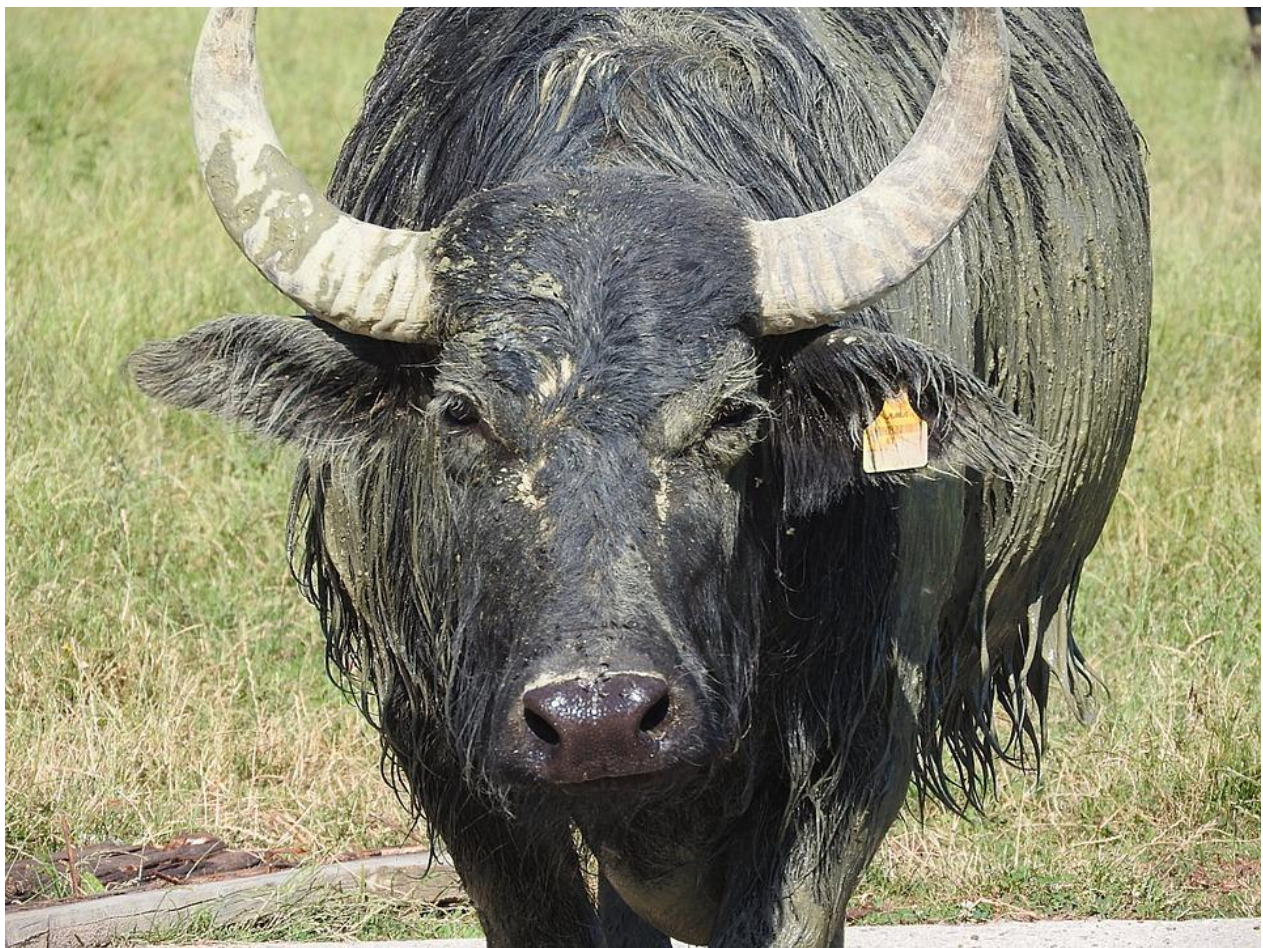

Waterlandse Buffelmozzarella en andere streekproducten uit het veen

Een initiatiefvoorstel van GroenLinks voor de redding van het veen in Waterland door bevordering van streekproducten en duurzame, natuurinclusieve landbouw.

Jasper Groen
Ingediend op 4 februari 2016

Waterlands veen

Het veenweidegebied boven Amsterdam is van grote waarde. Het is niet alleen belangrijk voor de rustzoekende stedeling en de in het gebied wonende landbouwers, maar het heeft ook regionaal en nationaal veel waarde. De eeuwenoude veenpolders hebben een grote cultuurhistorische waarde en behoren tot de beste weidevogelgebieden van Europa. Ondanks pogingen het gebied te beschermen staat het veen onder grote druk. In

een evaluatie van het beleid schrijft het college:

“De co-existentie van veen en weidevogels enerzijds en economische gezonde landbouw anderzijds is de afgelopen 20 jaar een moeilijke opgave gebleken. Het veen verdwijnt letterlijk onder onze voeten.”

In een reactie op dit stuk doet de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur er nog een schepje bovenop:

“Het veensubstraat en waterpeil: de veenbodem van Waterland-oost zakt ongeveer 1 centimeter op jaarbasis. De verwachting is dat de helft van ons veen binnen een eeuw is verdwenen.”

Deze zorgen worden onderschreven door lokale organisaties als de Centrale Dorpenraad en de Stichting Behoud Waterland. Op basis van deze zorgen heeft GroenLinks het college in september 2015 gevraagd onderzoek te doen naar de precieze staat van het veen op dit moment, en het tempo waarin het verdwijnt, opdat de raad kan discussiëren over de maatregelen die genomen moeten worden en de haast die daarbij geboden is.

Gevolgen inklinkende veen

Dat maatregelen, op welke termijn en in welk tempo ook, noodzakelijk zijn staat voor GroenLinks vast; met het huidige beleid en de te intensieve landbouw verdwijnt het unieke karakter van het landschap. Het inklinken van veengronden door te lage waterstanden veroorzaakt daarnaast een hoge CO₂-uitstoot; 30 ton CO₂ per hectare per jaar¹. Voor heel Nederland is dat 2% tot 3% van de emissie van broeikasgas, vergelijkbaar met 20% van de uitstoot door alle auto's.

Tegelijkertijd blijft ook de weidevogelpopulatie onder druk staan. Zo blijft de populatie van - de in 2015 tot Nederlands nationale vogel uitgeroepen - grutto achteruit gaan. In Waterland wordt door agrarisch natuurbeheer, in samenwerking met Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken, gepoogd die achteruitgang tegen te gaan. Aan de inzet van de betrokkenen ligt het niet maar de vereniging schrijft zelf:

---

¹ Mogelijkheden voor mitigatie en adaptatie, veenweiden en klimaat. Cees Kwakernaak et al.
<http://edepot.wur.nl/138952>

Het agrarisch natuurbeheer moet een duidelijkere meerwaarde opleveren voor natuur, landschap én agrarisch ondernemerschap. En dat is nu nog onvoldoende het geval. [...] Uitgangspunt is dat de weidevogelstand sterk onder druk staat waardoor de provincie zich genoodzaakt voelt om de subsidiestromen te concentreren. Het budget voor agrarisch natuurbeheer blijft gelijk maar dit geld wordt besteed in minder gebieden.

De druk op de weidevogels wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de gekozen vorm van landbouw, door het relatief droge productielandschap, de maaifrequentie en wijze van bemesting die samenhangen met de (huidige vorm van) melkveehouderij.

Een laatste reden om zorgen te hebben over het inklinken van het veen is de kwetsbaarheid van de dijken. De grond binnen de dijken daalt, het waterpeil buiten de dijken stijgt door klimaatverandering, en de druk op de dijken neemt toe. In 2016 is het 100 jaar geleden dat er een grote watersnoodramp was in Waterland; een goede aanleiding om ons nog eens te bezinnen op hoe lang we willen wachten met ingrijpen bij de inklinking van het veen.

Functie volgt peil

Het is dus hoogstnoodzakelijk om meer te doen om het veenweidelandschap duurzaam te behouden als een landschap met minimale inklinking van het veen, lage of geen CO₂-uitstoot en daarentegen wel hoge natuurwaarde met weidevogels en koeien, beheerd door boeren. Het waterpeil in het gebied is daarbij cruciaal. Op dit moment zijn de (economische) activiteiten meestal leidend voor de hoogte van het waterpeil. Door een laag waterpeil is de huidige wijze van veehouderij mogelijk. De lage waterstand leidt echter tot inklinken van het veen, waardoor het peil nog verder verlaagd moet worden, waardoor het nog meer inklinkt. Op termijn is het veen alleen te redden door het waterpeil hoger te houden. Dat betekent dat het gebruik van de grond moet worden aangepast aan dat hogere waterpeil (functie volgt peil).

Dat kan op verschillende manieren. Een optie die al vaker bekeken is, is het variëren per gebied. Daarbij zal in sommige gebieden de landbouw worden afgebouwd waarbij die gebieden de bestemming natte natuur krijgen. Deze mogelijkheid is voor het grotere gebied 'Laag Holland' uitgewerkt in een MKBA in 2012². In een vergaande versie zou dan gekozen kunnen worden voor regie op lange termijn met als doelen:

“Klimaatbestendigheid en tegengaan bodemdaling: het behoud van de kernkwaliteiten staat niet voorop. De overheidsfinanciering is gericht op transitie van veenweide naar rietland en ‘moeras’ om het veenpakket te behouden. Kernkwaliteiten moerasvogels doelen krijgt een extra impuls.”

Maar de suggestie dat we moeten kiezen tussen intensievere landbouw óf natte natuur is een vals dilemma. Er zijn ook vormen van landbouw die veel beter met een duurzaam veenweidelandschap met hoge natuurwaarden te verenigen zijn. De gemeente kiest dan voor een lappendeken, met natte natuur maar ook met landbouw. Dat dan wel bij een waterpeil dat minder schadelijk is. Daarbij kan bijvoorbeeld onderwaterdrainage worden toegepast³, of

---

² Kosten & baten van scenario's voor Laag Holland,

http://www.servicenetnationalelandschappen.nl/documenten/2012_23784_Bijlage_2_Eindrapport_def.pdf

³ Sturen met Water: optie in de Veenweiden? STOWA,

<http://stowa.nl/upload/publicatie2014/STOWA%202015%2013%20LR%20webversie.pdf>

gewerkt worden met een ander ras van koeien dat ook rendabel te houden valt op weiden met hoger waterpeil en hogere natuurwaarden. Door de verschillende opties verstandig te mengen wordt het beste resultaat bereikt.

De belangrijkste stap die gezet moet worden is dat het in stand houden van het veen bij een hoger waterpeil en het behouden van de natuurwaarden leidend moeten worden voor het beleid. Daarbij moeten dan de ontwikkeling van alternatieve vormen van landbouw en veehouderij worden gestimuleerd, die zonder schaalvergroting toch economisch rendabel zijn. De gemeente Amsterdam kan een belangrijke rol spelen door (in overleg met andere overheden en partners in de regio) te bevorderen dat boeren in het gebied inzetten op iets anders dan schaalvergroting alleen.

Melkveehouderij en biologische landbouw

“De melkveehouderij die het veen gevormd heeft, is tegelijkertijd de grootste bedreiging voor het veen. Zeker met het vooruitzicht dat er ruimte geboden wordt aan schaalvergroting als enige toekomstperspectief voor een modern bedrijf.”⁴

Aldus de Technische Adviescommissie Hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam. Toch wordt in de huidige beleidskaders van de gemeente schaalvergroting als enig toekomstperspectief zonder veel voorbehoud onderschreven:

“Schaalvergroting, dat wil zeggen een groter grondoppervlak per bedrijf en daaraan gekoppeld een groter aantal dieren, en verbreding van het boerenbedrijf zijn twee strategieën voor de overblijvende boeren om economisch rendabel te blijven.”⁵

Het is de vraag of vasthouden aan schaalvergroting geen doodlopende weg is. Intensieve veehouderij draagt bij aan het teruglopen van de biodiversiteit⁶. In gebieden met biologische landbouw daarentegen ligt de biodiversiteit 30% hoger dan in gebieden met intensievere landbouw. Daar komt bij dat door het afschaffen van het melkquotum de boeren in het gebied onder druk staan om verder te intensiveren of grootschaliger te werken. Elke tien jaar halveert het aantal boeren⁷. De druk om de productie van melk op te voeren is zo hoog dat melk in de supermarkt zo goedkoop is dat de boeren er weinig aan verdienen. Daardoor neemt vervolgens ook de druk op het landschap en de biodiversiteit toe. Het is daarbij maar zeer de vraag of, afgezien van het verdwijnen van het veen, de huidige melkveehouderij in Waterland wel economisch duurzaam is.

---

⁴ Advies TAC d.d. 25-2-2015 bij Evaluatie Beleidsvisie en toetskader Stadsrandpolder Waterland

⁵ Beleidsvisie en toetskader Stadsrandpolder Waterland

⁶ De onbetaalde rekening van de Nederlandse veeteelt, Milieudefensie, 2005

<https://milieudefensie.nl/publicaties/rapporten/de-onbetaalde-rekening-van-de-nederlandse-veeteelt-een-verkenning-naar-de-maatschappelijke-kosten-van-de-veeteeltsector>

⁷ Afsprakenkader Ontwikkeling Landbouw en Landschap Waterland-oost, https://www.waterland.nl/ruimtelijkeplannen/NL.IMRO.0852.BPLGBRatjehgou3012-va01/b_NL.IMRO.0852.BPLGBRatjehgou3012-va01_rb4.pdf

Meer natuurvriendelijke alternatieven met (biologische) landbouw en agrarisch natuurbeheer bieden meer perspectief, zowel voor de natuur en het veen, als voor de boer. De vraag naar biologische- en/of streekproducten in Amsterdam neemt toe. Als de veehouders in Waterland zuivelproducten kunnen produceren op biologische of natuurvriendelijke manier en die producten - al dan niet met een keurmerk⁸ - kunnen verkopen in de stad, is dat beter voor het veen, de natuur, het klimaat en de portemonnee van de boer.

In het Groene Hart is er bijvoorbeeld een groep boeren die is overgeschakeld op koeien van een ras dat meerdere voordelen biedt, de zogenaamde 'Blaarkop'. Deze koe kan "goed overweg met een sober rantsoen. Extensief grasland en vaak zelfs natuurgasland hoeft geen probleem te zijn voor de Blaarkop. "Daarnaast is ze geschikt om "tot ver in de herfst buiten te weiden. Hierdoor kan een boer met Blaarkoppen langer weidemelk leveren. Weidemelk is aantoonbaar gezonder dan stalmelk en er kan steeds vaker een toeslag voor worden ontvangen." De boeren hebben ontdekt dat het met de blaarkop mogelijk is een rendabel bedrijf te voeren:

*"Wij weten dat het goed mogelijk is om met een lage melkopbrengst ook op natuurgasland voldoende inkomen te genereren uit vlees, melk (als streekproduct of directe verkoop aan restaurants en slagers) en natuurbeheer."*⁹

Daarnaast zijn er projecten als 'weidevogelboerderijen'¹⁰ van de vogelbescherming Nederland en 'Red de Rijke Weide'¹¹, waarbij boeren geholpen en gestimuleerd worden om op een weidevogelvriendelijke wijze (duurzame vernatting, nieuwe bemestingstechnieken, anders maaien) melkvee te houden. Deze boeren verkopen hun kaas vervolgens als 'Wilde Weide Kaas' of 'Red de Rijke Weide Kaas' waardoor een alternatief verdienmodel ontstaat. Door dit soort vormen van veehouderij te stimuleren kan de oxidatie van het veen al aanzienlijk worden afgeremd. Er zijn echter nog verdergaande mogelijkheden.

Paludicultuur, ofwel 'moeraslandbouw'

Een stap verder dan agrarisch natuurbeheer gaat zogenaamde 'paludicultuur', oftewel 'moeraslandbouw' danwel 'natte landbouw'. Op landbouwgrond met een veel hogere waterstand dan bij de reguliere veehouderij kunnen namelijk allerlei andere producten verbouwd worden, die nog winstgevender kunnen zijn dan melkproductie. Er zijn vele mogelijkheden:

- Lisdodde: een oer-Hollandse moerasplant, kent veel verschillende hoogwaardige toepassingen; constructieplaat, lijm, voedingsgewas en isolatiemateriaal.
- Veenmos: een duurzame vervanger van de potgrond die wordt ingevoerd uit de Baltische staten (waar de export van de potgrond oorzaak is van verwoesting van hele veen-ecosystemen).

⁸ Bijvoorbeeld: Waterlands Weelde

⁹ Blaarkoppen in het groene hart, http://vorige.nrc.nl/multimedia/archive/00213/blaarkoppen_213812a.pdf

¹⁰ <http://www.weidevogelboerderijen.nl/bescherming-voor.html>

¹¹ <https://www.redderijkeweide.nl/>

Beide producten zijn op zichzelf al winstgevend, en die winstgevendheid kan nog worden opgeschroefd door te werken met een systeem van carbon credits, waarbij ook de bespaarde CO₂-uitstoot beloond wordt¹². Bij een hogere waterstand ga je namelijk over van CO₂-uitstoot naar CO₂-opname.

Vernatting van veen door ontwikkeling van natte natuur of paludicultuur levert een significante bijdrage aan klimaatwinst in termen van emissiereductie. Deze ligt in de ordegrootte van 15-20 ton CO₂-equivalenten per hectare per jaar.

De netto reductie van broeikasgasemissies (in ton CO₂) is verhandelbaar als carbon credits ter compensatie van CO₂-uitstoot door overheden, bedrijven en particulieren. Die opbrengst kan vervolgens worden ingezet als financieringsbron om de transitie van droge naar natte bedrijfsvoering te maken. De potentiële opbrengst per hectare ligt op 14.000-20.000 euro bij een looptijd van 30 jaar.

Momenteel kan vermarkting van CO₂-credits van veenvernattingsprojecten alleen op de vrijwillige carbon credits-markt. De gemeente kan een bijdrage leveren door in te zetten op de ontwikkeling van een regionale nichemarkt en een bijbehorend carbon credit-systeem, zoals het Duitse concept van MoorFutures¹³.

Overigens kan paludicultuur ook heel goed in delen van het gebied worden toegepast. Bijvoorbeeld als bufferzone tussen natte natuurgebieden en reguliere landbouwgebieden, of als verbindingszone tussen natuurgebieden. De mogelijkheden van paludicultuur verdienen het verder te worden uitgezocht, en de provincie zet daar in overleg met stakeholders al voorzichtige eerste stappen. Wat GroenLinks betreft spreekt de gemeente Amsterdam onomwonden zijn steun uit voor die ontwikkeling.

Stadslandbouw en voedsel uit eigen streek

In het licht van dit initiatiefvoorstel wil GroenLinks echter in het bijzonder de aandacht vestigen op de mogelijkheid om ook voedsel te produceren middels natte landbouw. In de stedelijke 'Voedselvisie' heeft het gemeentebestuur de intentie uitgesproken om de band tussen de Amsterdammer en de voedselproductie in de regio te versterken:

"Het platteland om de stad – van oudsher een groen uitloopegebied voor Amsterdammers – heeft de stad heel wat te bieden: natuur, cultuurhistorie en ruimte om te wandelen en te fietsen. Een belangrijk, en steeds gevarieerder deel van de attractiviteit heeft directe of indirecte raakvlakken met de productie, verwerking of consumptie van voedsel: de weilanden met koeien, de tuinderijen, de boerderij-educatie, de streekproducten die rechtstreeks bij de boer kunnen worden gehaald."

Deze ambitie wordt geoperationaliseerd in de volgende sub-doelen:

---

¹² Vernatting voor veenbehoud; Carbon credits en kansen voor paludicultuur en natte natuur in Noord-Holland, Bas van de Riet et al.

<https://www.landschapnoordholland.nl/sites/default/files/download/onderzoek%20%26amp%3B%20databaseheer/rapport%20vernatting%20voor%20veenbehoud.pdf>

¹³ <http://www.moorfutures.de/>

- *de eigen initiatieven en keuzevrijheid van burgers op het gebied van gezond en duurzaam voedsel;*
- *meer kennis over aard en herkomst van ons voedsel;*
- *een voedsleconomie met een hogere regionale productie, verwerking en afzet en met bundeling van distributie, minder afval en verspilling in elk onderdeel van de voedselketen;*
- *een betere aansluiting tussen 'voedsel'-opleidingen en arbeidsmarkt;*
- *stadslandbouw als integraal onderdeel van de stedelijke ruimte;*
- **een versterkte relatie tussen de stad en boeren en tuinders in de regio.**

Paludicultuur in Waterland biedt voor deze doelstellingen een uitstekende kans. Een mogelijke winstgevende toepassing van natte landbouw is de teelt van cranberries. De provincie Zuid-Holland is daarmee al aan het experimenteren¹⁴.

Maar we hoeven bij de overstap op moeraslandbouw geen afscheid te nemen van de melkveehouderij, integendeel. Gegeven dat er in het gebied nu vooral sprake is van melkveehouderij is een andere interessante optie die van het

houden van waterbuffels. Waterbuffels leveren melk die meer voedingsstoffen bevat dan koemelk, het vlees is magerder dan dat van koeien. Daarnaast gedijen ze uitstekend in gematigde streken en in Nederland zijn er al verschillende succesvolle voorbeelden van (biologische) waterbuffelboerderijen¹⁵.

Laten we er op inzetten dat in de Amsterdamse supermarkten straks 'Waterlandse Buffelmozzarella' ligt, naast 'Grutto-Graskaas' en 'Waterlands Weelde natuurvlees'¹⁶. De voordelen zijn legio; we redden het veen, helpen de weidevogels, verbeteren de natuurwaarden in Waterland, beperken de CO₂-uitstoot en bevorderen het aanbod van biologische streekproducten in Amsterdam.

Rol gemeente

Ondanks de schijnbaar aantrekkelijke optie en enkele voorbeelden van boeren die de omslag naar duurzamer vormen van landbouw al succesvol hebben gemaakt, wordt dat voorbeeld vooralsnog niet op grote schaal nagevolgd. Het overschakelen op een andere wijze van landbouw is namelijk geen eenvoudige opgave voor de boer. De voorfinanciering is aanzienlijk, en het is de vraag of en in hoeverre banken bereid zijn die transitie in de huidige onzekere markt te financieren. Voordat een biologische boer een keurmerk krijgt, moet er twee jaar biologisch geboerd worden. Die overgangperiode valt moeilijk te overbruggen, als er nog geen biologisch keurmerk aan het product hangt. Het verkopen van een streekproduct met een streekgebonden keurmerk is kansrijk, maar vergt een geslaagde marketingcampagne, waarvoor de boeren de expertise niet in huis hebben. En de distributiekanaal in de stad zijn niet afgestemd op dit soort initiatieven; het is moeilijk om daar tussen te komen.

¹⁴ <http://www.zuid-holland.nl/kaart/nieuws/@10918/experiment/>

¹⁵ <http://www.waterbuffelfarm.nl/> en <http://www.buffelboerderijzevenaar.nl/>

¹⁶ <http://www.natuurvlees.nl/skin/frontend/natuur/natuur/bestanden/Stichting%20Waterland%20Keurmerk.pdf>

Al dit soort onzekerheden werkt in de hand dat boeren in het gebied misschien weinig geneigd zijn te investeren in duurzamer vormen van landbouw. Je moet je nek maar durven uitsteken. Het is daarom noodzakelijk dat de gemeente duidelijkheid geeft over haar toekomstvisie op het gebied en daarnaast ondersteuning biedt bij de overstap.

We moeten niet de illusie hebben dat de boeren in het gebied kunnen overschakelen van de een op de andere dag. Maar als de gemeente de duidelijkheid zou geven dat er in 2030 alleen nog landbouw mogelijk is die verenigbaar is met behoud van het veen en dus een hoog waterpeil, geeft dat duidelijkheid over de toekomst. De ondernemers in het gebied hebben dan vijftien jaar om over te schakelen, en hoeven zich geen zorgen te maken dat ze als pionier in een onzeker gebied als enige de kosten dragen.

Daarnaast zou de gemeente die overstap op verschillende wijzen kunnen steunen, bijvoorbeeld door subsidies voor de overstap naar paludicultuur. Momenteel bestaan er verschillende regelingen die agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer bevorderen. Er zijn zowel landelijke als provinciale subsidies beschikbaar¹⁷. Voor de overgang naar paludicultuur zijn nog geen subsidies beschikbaar. De overgang naar lisdodde-teelt kost per hectare eenmalig 7.300 euro en voor veenmosteelt wordt dit geschat op 23.800 euro¹⁴. Potentiele opbrengsten liggen respectievelijk op 2.630 euro netto en 2.625 euro netto (per hectare per jaar)¹⁴. Voor boeren kan het op termijn zeer rendabel zijn om over te stappen naar lisdodde- of veenmosteelt. Echter, eenmalige investeringen kunnen een belemmering vormen. Daarom stelt GroenLinks voor om een subsidie beschikbaar te stellen om de overgang naar paludicultuur te financieren. Hiervoor kunnen de Groengelden worden aangewend, in cofinanciering met bestaande subsidieregelingen van de provincie. Ook (co-)financiering middels een leningfaciliteit uit het duurzaamheidsfonds kan onderzocht worden. Daar de verschillende vormen van nattere landbouw 9.000 tot 20.000 kilo CO2 per hectare besparen, zouden leningen van 27.000 tot 60.000 € per hectare passen binnen de criteria van het duurzaamheidsfonds (1 euro per 350 gram bespaard CO2).

Over de definitieve oplossingsrichting in Waterland komt de gemeenteraad nog te spreken. Bevorderen van biologische, duurzame en natte landbouw en inzet op streekproducten lijkt echter een no-regret, win-win oplossing. GroenLinks doet daartoe zeven voorstellen.

Voorstel

1: De gemeente Amsterdam stelt zich op het standpunt dat Waterland op termijn moet overschakelen naar vormen van duurzame landbouw die verenigbaar zijn met een hoger waterpeil en hogere natuurwaarden. Behoud van het veen en natuur worden leidend; voor de landbouw moeten verdienmodellen ontwikkeld worden die daarmee verenigbaar zijn. De gemeente draagt dat standpunt actief uit naar partners in het gebied (andere overheden en overlegorganen (provincie, gebiedscommissie), aanpalende gemeentes, maatschappelijke organisaties (zoals de Centrale Dorpenraad, SBA, ondernemers en boeren) en neemt dat als uitgangspunt voor verder beleid in het gebied.

---

¹⁷ <https://www.noord-holland.nl/web/Digitaal-loket/Subsidies/Actuele-subsidieregelingen.htm>

2: De gemeente zet bij de volgende aanbesteding voor de eigen catering naast duurzaamheid ook in op inkoop van (biologische en/of natuurvriendelijke) streekproducten, zodat boeren die overwegen de transitie te maken een extra incentive krijgen.

3: De gemeente werkt de volgende drie acties en maatregelen uit de Agenda Groen uit voor het stimuleren van duurzame streekproducten in Waterland:

- *“Op basis van cofinanciering financieel bijdragen aan initiatieven voor alternatieve wijzen van productie, verwerking en distributie in de voedselketen in de metropoolregio Amsterdam.*
- *Initiatieven voor stadslandbouw makkelijker maken door informatie op gemeentelijke websites te onderhouden en samen met maatschappelijke organisaties de Voedselpoort op te zetten.*
- *Inventariseren welke belemmeringen in gemeentelijke regelgeving initiatieven rondom voedsel en stadslandbouw in de weg staan en die waar mogelijk wegnemen.”*

4: De gemeente richt een stimuleringsregeling in voor boeren die willen overschakelen op natuurvriendelijke landbouw en/of paludicultuur. Daarvoor worden twee financieringsbronnen gebruikt:

4a: De Groengelden worden ingezet als cofinanciering naast bestaande subsidieregelingen van de provincie, om versneld over te gaan op landbouw bij een hoger waterpeil, voor boeren die willen overschakelen op natuurinclusieve landbouw

4b: Binnen het duurzaamheidsfonds wordt een lening ontwikkeld voor de initiële investering die nodig is om over te schakelen op landbouw bij een hoger waterpeil en paludicultuur om de CO₂-uitstoot door oxidatie van het veen te verminderen.

5: De gemeente gaat actief op zoek naar partners om in Waterland een pilot te beginnen met paludicultuur.

6: Bij het onderzoek naar de staat van het veenweidelandschap dat de gemeente uitvoert op basis van moties (2015, Gemeenteblad afd. 1, nr. 844 en 845) van raadslid Groen c.s. wordt ook aandacht besteed aan de mogelijkheden van landbouw bij een hoger waterpeil en paludicultuur.

7: De gemeente onderzoekt de mogelijkheid (in overleg met regionale partners en bedrijfsleven) voor de ontwikkeling van een carbon credit-systeem, naar voorbeeld van het Duitse concept van MoorFutures

